SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2363

av Runar Filper m.fl. (SD)

Politik för ett starkt och oberoende civilsamhälle

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka civilsamhällets oberoende samt dess förankring i lokalsamhällen och hembygder och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om civilsamhällets betydelse för krisberedskap och lokal motståndskraft samt om att dess förutsättningar bör stärkas och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja taket inom regelverket för skattereduktion för gåvor till ideell verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidareutveckla möjligheterna till skattereduktion för gåvor till ideell verksamhet för juridiska personer och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det befintliga regelverket för skattereduktion ska utvidgas så att även gåvor till mottagare som har som ändamål att främja kultur kan ge rätt tillskattereduktion och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla administrationen inom regelverket för skattereduktion för gåvor till ideell verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Civilsamhällets betydelse

Sverigedemokraterna sätter stort värde på det svenska civilsamhället. Civilsamhället har ett egenvärde och ska inte ses som ett redskap för politiker och den offentliga makten att genomdriva sina politiska ambitioner. I civilsamhället uppkommer viktiga värden och identiteter genom mellanmänskliga relationer. Eftersom civilsamhället har ett egenvärde är det statens uppgift att skydda och bevara det. Civilsamhället utgörs av olika typer av organisationer, såsom vänskapsband, sammanslutningar och föreningar, som skapar en grund för människors sociala liv. Traditioner och institutioner som vi värdesätter har ofta vuxit fram i samhället underifrån, utan statlig inblandning. Att genomdriva politiska förslag som stärker civilsamhällets oberoende i Sverige är därför önskvärt.

Civilsamhället har många kvaliteter som är viktiga när det kommer till att bygga ett gott samhälle. De insatser som enskilda personer och olika föreningar inom civilsamhället gör kan bidra till att stärka det sociala kapitalet i samhället som helhet, samtidigt som dessa också kan ha stor betydelse för exempelvis kunskapsutveckling, folkhälsa, demokrati och kulturarvets bevarande.

Lokalsamhällen och hembygder som är starka, levande, trygga och har en god medborgaranda där människor osjälviskt anstränger sig för det gemensamma bästa, är mycket betydelsefulla för det goda samhällsbygget. Civilsamhället är en central kraft för att uppnå detta. Helt grundläggande för bevarandet och upprätthållandet av ett starkt civilsamhälle är förekomsten av ett starkt socialt kapital, vilket i sin tur vilar på en gemensam identitet.

Civilsamhället spelar även en mycket betydelsefull roll vid kriser och störningar i samhället, där ideella krafter ofta har möjlighet att agera skyndsamt och med lokal förankring. Detta gäller vid händelser utöver det vanliga som exempelvis naturkatastrofer, men också vid situationer av ökad otrygghet och ytterst även vid höjd beredskap eller väpnad konflikt. En politik som bidrar till ett stärkt civilsamhälle bidrar därmed också till samhällets motståndskraft. Sverigedemokraterna menar att

civilsamhällets förutsättningar att verka i sådana situationer bör uppmärksammas och stärkas, utan att dess oberoende inskränks.

Finansiering och byråkrati

I Sverige finns det många civilsamhälleliga aktörer som mottar offentlig finansiering i form av olika bidrag från stat, kommun och andra aktörer. Samtidigt har ekonomiskt stöd i form av gåvor från enskilda en stor betydelse för verksamheter som drivs ideellt. Att förbättra villkoren för civilsamhället och dess olika aktörer, så att de i högre grad kan stå på egna ben ekonomiskt, är angeläget. På så sätt kan en utveckling undvikas där civilsamhället blir alltför beroende av offentliga bidrag och därigenom riskerar att styras, direkt eller indirekt, av staten.

För att civilsamhällets viktiga roll i samhället ska kunna upprätthållas krävs långsiktiga och stabila förutsättningar till finansiering, där både offentliga och privata bidrag är betydelsefulla.

Detta aktualiserar frågan om skattereduktion för gåvor till ideell verksamhet. Regelverket har i huvudsak varit oförändrat under senare år, sett till såväl uppbyggnad som beloppens nivåer. Skattereduktionen uppgår fortsatt till 25 procent av gåvobeloppet, med ett tak på 3 000 kronor per år. Mot bakgrund av inflationen och den ekonomiska utvecklingen under senare år innebär det i praktiken att incitamentet till att ge har försvagats. Systemet är fortsatt relativt begränsat i sin omfattning, vilket riskerar att dämpa incitamenten till privata gåvor och därmed begränsa civilsamhällets möjligheter till egenfinansiering. Sverigedemokraterna menar därför att det finns skäl att höja taket i regelverket samt att se över hur skattereduktionen i övrigt kan utvecklas för att i högre grad stärka civilsamhällets ekonomiska självständighet och långsiktiga förutsättningar.

I regelverket finns numera möjlighet för juridiska personer att få skattereduktion för gåvor som ges till ideell verksamhet. Det är positivt och något som möjliggör ytterligare intäkter för civilsamhället. Samtidigt är regelverket fortsatt begränsat vad gäller vilka aktörer och ändamål som omfattas. Sverigedemokraterna anser därför att det bör

övervägas hur denna möjlighet till skattereduktion för juridiska personer kan vidareutvecklas för att vidare stärka civilsamhällets möjligheter till egenfinansiering.

Regelverket omfattar i dag fortsatt endast vissa allmännyttiga ändamål – i huvudsak social hjälpverksamhet och vetenskaplig forskning. Detta innebär att systemet inte omfattar viktiga verksamheter i civilsamhället, trots att de bidrar med tydlig samhällsnytta, inte minst på lokal nivå. Sverigedemokraterna anser därför att regelverket bör ses över i syfte att möjliggöra att fler ideella och allmännyttiga verksamheter kan omfattas, samtidigt som systemets tydlighet och legitimitet värnas. I enlighet med SOU 2026:31 anser vi att det befintliga regelverket för skattereduktion ska utvidgas så att även gåvor till mottagare som har som ändamål att främja kultur eller helt eller delvis bedriver sådan verksamhet kan ge rätt till skattereduktion.

Byråkratin i regelverket är en fortsatt utmaning, särskilt för mindre aktörer i civilsamhället. Krav på rapportering och hantering riskerar att skapa onödiga hinder för både givare och mottagare. Sverigedemokraterna anser därför att regelverket bör förenklas i administrativt hänseende, utan att nödvändig kontroll och transparens försämras.

För att syftet med skattereduktionen för gåvor till ideell verksamhet bättre ska uppnås, och för att stärka civilsamhällets möjligheter att stå på egna ben ekonomiskt, bör dessa brister i avdragets utformning ses över. Det är steg på vägen mot ett starkare och mer oberoende svenskt civilsamhälle.

Runar Filper (SD)

Mattias Karlsson Bergman (SD) *Mikael Strömberg (SD)*

Emma Altenhammar (SD)